

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL AUKŠTADVARIO REGIONINIO PARKO IR JO ZONŲ BEI BUFERINĖS APSAUGOS ZONOS RIBŲ PLANO PATVIRTINIMO

2005 m. kovo 9 d. Nr. 258
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr. [107-2391](#); 2004, Nr. [21-617](#)) 18 straipsniu, 28 straipsnio 3 dalimi ir Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo (Žin., 1993, Nr. [63-1188](#); 2001, Nr. [108-3902](#)) 28 straipsnio 6 dalies nuostatomis, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Aukštadvario regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų planą pagal Aplinkos ministerijos pateiktą planą (pridedama).

2. Nustatyti, kad Aukštadvario regioniniame parke konservacinio prioriteto zoną sudaro Mergiškių gamtinis rezervatas, Mergiškių, Saloviškių, Spindžiaus, Strėvos aukštupio, Verknės aukštupio, Verknės ir Vilkokšnio kraštovaizdžio draustiniai; Antakmenių, Strėvos ištakų, Tabaliukų ir Verniejaus hidrografiniai draustiniai; Verknės botaninis-zoologinis, Skrebio botaninis, Mošos archeologinis ir Aukštadvario urbanistinis draustiniai, kurių tikslai yra šie:

2.1. Mergiškių gamtinio rezervato – išsaugoti tipiškus Lietuvos raudonosios knygos bendrijos – skroblineio liepyno – fragmentus – Lietuvos plačialapių miškų etaloną; saugomų augalų – tipiškų Centrinės Europos plačialapių miškų atstovų – cenopopuliacijas: ypač gyvybingą ir gausią svogūninių dantažolių cenopopuliaciją, vieną iš trijų Lietuvoje žinomų europinių miežvienių augaviečių ir po visą mišką pasklidusius miškinį eraičinį individus; įvairiarūšių gyvūnijos pasaulį – apyrečių vidutinių genių perimvietes ir drugių (pietinių hesperijų ir baltajuosčių juodsprindžių) buveines;

2.2. Mergiškių kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti ir eksponuoti Aukštadvario kampionio moreninio masyvo kalvotą miškingą kraštovaizdį su aukščiausia Dzūkų aukštumos vieta – Gedanonių kalnu; Velnio duobę su šalia esančiais Škilių termokarstiniais ežerėliais; Antaveršio duobę, Ustronės riedulyną ir Vaitkūnų keiminę terasą; į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų paukščių (didžiųjų dančiasnapių, švygždų, juodųjų peslių ir kt.) ir drugių (raudonsparnių meškučių, didžiųjų auksinukų, pietinių hesperijų ir baltajuosčių juodsprindžių) buveines; į 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos direktyvos priedus įrašytų žirgelių (pleištnių ir grakščiučių skėčių) buveines; į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų augalų (žalsvažiedžių blandžių ir žirnalapių vikių) augavietes; Lavariškių ir Pamiškės piliakalnių, Akmenių pilkapių, Guronų ir Mergiškių mitologinius akmenis, Mergiškių dvarvietę ir neveikiančias kapines;

2.3. Saloviškių kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti ir eksponuoti ežeringo miškingo dubaklonio kraštovaizdį; į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų paukščių (didžiųjų dančiasnapių, pilkųjų meletų, tikučių, vapsvaėdžių) buveines; Saloviškių pilkapių, Vytautavos medinę bažnytelę, Vytautavos senovinės gamybos vietą (stiklo lydymo krosnis);

2.4. Spindžiaus kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti ir eksponuoti Strėvos aukštupio dubaklonių, miškų, pelkių ir ežerų kraštovaizdį; Strėvos įgriuvą; savito hidrologinio režimo Spindžiaus ežerą su sala; Raudonžemį; ypač vertingas gegužraibinių šeimos augalų (plačialapių klumpaičių, raudonųjų garbenių, tamsialapių skliautalūpių) augavietes ties Strėvos ištakomis iš Spindžiaus ežero; į 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvą 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos įtrauktas nemoralinių žolių gausias termofilinių pušynų su ažuolų pomiškiu bendrijas su saugomų termofilinių augalų (prūsinių begalių, kalninių arnikų, siauralapių plaučių, didžiažiedžių juodagalvių ir miškinų žiomenių) cenopopuliacijomis; rytinio

Spindžiaus šlaito karbonatingų šaltinių buveines ir šlaitines žemapelkes su saugomų rūšių (gelsvųjų gegūnių ir kt.) augalais; vandens telkinių buveinių įvairovę – mezotrofinį Drabužaičio ežerą ir pakrantines žemapelkes su saugomų augalų (menturlapių ežeručių, didžiųjų plukenių, šakotųjų ratainyčių ir dvilapių purvuolių) bendrijomis; kalcitrofinį Spindžiaus ežerą su gausiomis maurabragių dumblių bendrijomis; kitų į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų augalų (širdinių dviguonių, vėjalandžių šilagėlių, stačiųjų atgirių, plačialapių begalių) augavietes; Spindžiaus ažuolą, Bekamienę eglę ir Špokų vinkšną, Strėvos šaltinį; į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų paukščių (juodųjų peslių, baltnugarių genių, tulžių, mažųjų erelių rėksnių, didžiųjų dančiasnapių) gyvenamąsias vietas; Strėvos, Lauzgenių ir Drabužinkų pilkapius, mitologinę „Karališkosios virtuvės“ vietovę;

2.5. Strėvos aukštupio kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti ir eksponuoti Daugirdiškių moreninio masyvo pietinės dalies miškingą kraštovaizdį su raiškiomis pakraštinės akumuliacijos reljefo formomis ir dubakloniniais ežerais; į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų paukščių (švygždų, putpelių, pievinių ir nendrinų lingių ir kt.) buveines; į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų augalų (didžiųjų plukenių, kalninių jonažolių, pelkinių šindrų, pievinių auksveičių, sibirinių vizgių ir trižiedžių lipikų) augavietes; Aukšlinio liepą ir Bygaudo uosį; Strėvos piliakalnį ir senkapius, Bagdononių hidroelektrinę;

2.6. Verknės aukštupio kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti ir eksponuoti Verknės upės aukštupį su Gilandžio, Gilušio, Pakalnio ir Solio ežerais; Verknės senvagių ir pratekamųjų ežeriukų kompleksą; Lietuvos raudonosios knygos augalų (paprastųjų tuklių, dvilapių purvuolių, vienalapių gedučių, šakotųjų ratainyčių, gegūnių) augavietes Verknės, jos senvagių ir pratekamųjų ežeriukų užpelkėjusiose pakrantėse ir karbonatingose žemapelkėse; menturlapių ežeručių sąžalynus Solio ežere; etaloninę Pietų Lietuvos aukštumos fiziniam-geografiniam rajonui bemiškių kalvų ir šlaitų žolinių kseroterminių bendrijų mozaiką su Lietuvos raudonosios knygos rūšimi – pieviniais auksveičiais; Raudonosios knygos paukščių (griežlių, tulžių, pievinių ir nendrinų lingių, švygždų, putpelių) buveines; Pakalninkų kaimo apstatymo pobūdį ir erdvinę kompoziciją, Grinkavos užtvanką ir malūno liekanas;

2.7. Verknės kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti ir eksponuoti Verknės ir jos intakų slėnių kompleksą; Rangavos bei Šafarnės šaltinius ir Šafarnės daubą (Velniaduobes); Tameliuko ežerą; šlaitines šaltiniuotas kalcifilų žemapelkes su pelkinių uolaskėlių cenopopuliacija ir gegužraibinių šeimos rūšių augavietėmis; retas Lietuvoje stambiųjų viksvų bendrijas su saugoma rūšimi – sibirinėmis vizgėmis; į Lietuvos raudonąją knygą įrašytas šlapioms pievoms būdingas paupinių usynų bendrijas; Raudonosios knygos rūšių (daugiamečių blizgių, paprastųjų rėžiukų, miškinų varnalėšų) augavietes upelių pakrantėse ir meinshauzeno plūdžių sąžalynus Verknės upėje; sausų gūbrius Verknės ir Samės tarpupyje, apaugusius vertingais termofilinių žolynų kompleksais, kuriuose aptinkama Raudonosios knygos rūšis – melsvieji gencionai; Alešiškių pušį; į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų paukščių (nendrinų ir pievinių lingių, griežlių ir švygždų) buveines; Totolionių (Valuikų) pilkapius, neveikiančias Tamelių I-ojo Pasaulinio karo vokiečių karių ir Aukštadvario

III-iasias (žydų) kapines;

2.8. Vilkokšnio kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti ir eksponuoti sudėtingos formos Vilkokšnio ežero dubaklonį; Žaliųjų Prūdelių ir Panošiškių šaltinius; į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų paukščių (didžiųjų baublių, didžiųjų dančiasnapių, pievinių ir pelkinių lingių, griežlių, juodųjų peslių, mažųjų erelių rėksnių, švygždų, tikučių, tulžių) buveines; plačialapių klumpaičių augavietes; karbonatingas šlaitines žemapelkes su saugomų gegūninių genties augalų augavietėmis; išraiškingus pagrindinio šlaito šaltinius su vertinga fontinaline augalija ir pelkėjančių pakraščių augalijos kompleksais; kadagiais apaugusius sausų karbonatingus pietrytinius ežero šlaitus; Žuklių piliakalnį, Žaliosios šventvietę ir pilkapių vietą, Alkaičio akmenų mitologinę vietovę, Tolkiškių dvarvietę;

2.9. Antakmenių hidrografinio draustinio – išsaugoti ir eksponuoti savitą Antakmenių ežero hidrografinę struktūrą, pasižyminčią vingiuota kranto linija; Antakmenių ežero salą; Paukšteliškių ažuolą ir šaltinį; į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų didžiųjų dančiasnapių buveines Antakmenių

ežere; Mošios ežerą ir jo pelkėtas pakrantes – į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų paukščių (didžiųjų baublių, juodųjų žuvėdrų, plovinių vištelių, nendrinių ir pievinių lingių) buveines;

2.10. Strėvos ištakų hidrografinio draustinio – išsaugoti ir eksponuoti Strėvos upės ištakas; į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų paukščių (didžiųjų baublių, švygždų ir nendrinių lingių) buveines;

2.11. Tabaliukų hidrografinio draustinio – išsaugoti ir eksponuoti raiškius nedidelių termokarstinių ežerėlių dubenis ir hidrologinį režimą; į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų augalų (dvilapių purvuolių, kalninių jonažolių ir kardalapių garbenių) augavietes;

2.12. Verniejaus hidrografinio draustinio – išsaugoti savitą hidrologinį nenuotakaus Verniejaus ežero, kuris yra giliausias Aukštadvario regioninio parko ežeras (50 metrų gylio), režimą; Verniejaus ežero salas; Degusio, Ilgio, Laužaraisčio, Skričio ežerėlių hidrografinę sistemą; Nikronių mitologinį akmenį; į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų paukščių (didžiųjų dančiasnapių, didžiųjų baublių ir juodųjų peslių) buveines; Lietuvos raudonosios knygos augalų – mažųjų šimtūnių – augavietes;

2.13. Verknės botaninio-zoologinio draustinio – išsaugoti didelę drėgnų augalijos kompleksų įvairovę (karbonatingas žemapelkes, saugomas paupinių usnų bendrijas, drėgnus melvenynus), svarbias vandens telkinių buveines (nedidelių upelių sraunumas su vėdrynais, nedidelius senvaginius ežerėlius su maurabragių bendrijomis, karbonatingus šaltinius su jiems būdingos augalijos kompleksais), rūšių gausa pasižyminčius briedgaurnų plotus; Lietuvos raudonosios knygos drugių (didžiųjų auksinukų, pilkažalių žvilgūnų) ir žirgelių (krūvinųjų strėliukių) buveines; Lietuvos raudonosios knygos augalų (daugiamečių patvenių, siauralapių gencijonų, žaliųjų plateivių, paprastųjų kardelių, dėmėtųjų gegūnių, dvilapių purvuolių, mažųjų gegužraibių, šakotųjų ratainyčių, meinshauzeno plūdžių) cenopopuliacijas; Lietuvos raudonosios knygos paukščių (pievinių lingių, griežlių, švygždų ir kt.) buveines;

2.14. Skrebio botaninio draustinio – išsaugoti tipiškas Lietuvos augalijos bendrijas – brandžius ąžuolynus, mišrius eglų ir ąžuolų medynus, etaloninius skroblinius liepynus (Lietuvos raudonosios knygos bendrija); į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų augalų – stačiųjų vaizginų – augavietes; į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų paukščių (baltnugarių genių, juodųjų peslių) buveines;

2.15. Mošos archeologinio draustinio – išsaugoti ir eksponuoti pilną ir kompaktišką, I tūkstantmečiui po Kristaus gimimo tipiskų archeologinių paminklų kompleksą, susidedantį iš Mošos piliakalnio, senovės gyvenvietės ir dviejų pilkapių grupių;

2.16. Aukštadvario urbanistinio draustinio – išsaugoti istoriškai susiklosčiusį senosios Aukštadvario miestelio dalies gatvių tinklą, užstatymo pobūdį ir erdvinę kompoziciją; Aukštadvario miestelio kultūrinį sluoksnį, Aukštadvario bažnyčią su priklausiniais (2 arnotais ir Nukryžiuotojo skulptūra); dominikonų vienuolyną su koplyčia; dvaro sodybą su tvenkiniais, parku ir A. Mickevičiaus ąžuolu; Aukštadvario piliakalnį, Aukštadvario šaltinį ir Verknės senvagę.

3. Pavesti Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos per 15 dienų nuo šio nutarimo įsigaliojimo įregistruoti Aukštadvario regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų planą Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registre ir per mėnesį nuo šio nutarimo įsigaliojimo pateikti šį planą suinteresuotoms ministerijoms, kitoms valstybės institucijoms, taip pat atitinkamoms savivaldybėms.

4. Pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. balandžio 11 d. nutarimą Nr. 443 „Dėl Aukštadvario, Dubysos, Kauno marių, Pagramančio, Sartų, Tytuvėnų, Vištyčio regioninių parkų zonavimo schemų“ (Žin., 1996, Nr. [34-842](#); 1998, Nr. [110-3035](#); 2001, Nr. [95-3351](#), Nr. [95-3357](#); 2002, Nr. [96-4192](#), Nr. [96-4193](#)):

4.1. Išbraukti nutarimo antraštėje ir 1 punkte žodį „Aukštadvario“.

4.2. Pripažinti netekusiomis galios nurodytoju nutarimu patvirtintas Aukštadvario regioninio parko zonavimo schemos pagrindines nuostatas.

5. Pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. birželio 17 d. nutarimą Nr. 711 „Dėl Aukštadvario, Dubysos, Kauno marių, Kurtuvėnų, Pagramančio, Sartų, Tytuvėnų, Vištyčio regioninių parkų ir jų zonų ribų patvirtinimo“ (Žin., 1996, Nr. [58-1385](#); 2001, Nr. [95-3357](#)) ir išbraukti nutarimo antraštėje bei 1 punkte žodį „Aukštadvario“.

MINISTRAS PIRMININKAS

APLINKOS MINISTRAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2005 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 258

